

Penguin
Random
House

2610683525

Věnováno památce mé matky
a celoživotní inspiraci
Mary Josephine Ganderton

Lucinda Ganderton
EMBROIDERY STITCHES STEP BY STEP

Copyright © 1999, 2015 Dorling Kindersley Limited
A Penguin Random House Company

Text copyright © 1999, 2015 Lucinda Ganderton
The moral right of Lucinda Ganderton to be
identified as the author of this book has been
asserted.

Translation © 2016 by Ivana Nuhlíčková
All rights reserved.

ISBN 978-80-249-3034-3

Lucinda Gandertonová
VYŠÍVÁNÍ – GALERIE STEHŮ

Z anglického originálu Embroidery Stitches
Step by Step, vydaného nakladatelstvím Dorling
Kindersley Limited v Londýně v roce 1999 a 2015,
přeložila Ivana Nuhlíčková

Obálku upravila Gabriela Janovská

Redigovala Věra Běťáková

Odpovědná redaktorka Dita Murinová

Technická redaktorka Martina Adlová

Počet stran 160

Vydala Euromedia Group, k. s. – Ikar,
Nádražní 30, 150 00 Praha 5, v roce 2016

jako svou 8558. publikaci

Sazba TypoText, s. r. o., Praha

Tisk TBB, a. s., Banská Bystrica

Vydání první

Naše knihy na trh dodává Euromedia – knižní
distribuce, Nádražní 30, 150 00 Praha 5

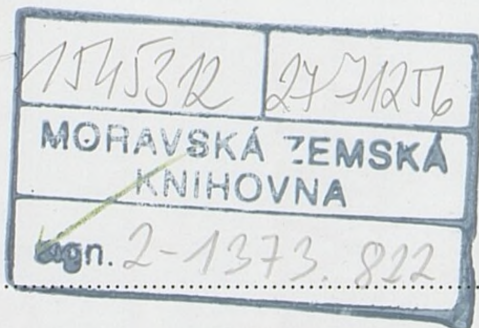
Zelená linka: 800 103 203

Tel.: 296 536 111

Fax: 296 536 246

objednavky-vo@euromedia.cz

Knihy lze zakoupit v internetovém knihkupectví
www.bux.cz

OBSAH

ÚVOD 6

..... ♦

JAK S TOUTO KNIHOU PRACOVAT

9

..... ♦

MATERIÁLY, NÁSTROJE

A POSTUPY 11

..... ♦

NÁSTROJE, TKANINY, NITĚ, PŘÍZE A RÁMY

12

TECHNIKY NAPÍNÁNÍ

17

TECHNIKY ŠITÍ

18

..... ♦

GALERIE STEHŮ 23

..... ♦

OBRYSOVÉ A LEMOVACÍ STEHY 37

.....◆.....

OBRYSOVÉ STEHY
38

LEMOVACÍ
STEHY
47

SLOŽENÉ LEMOVACÍ
STEHY
62

.....◆.....

VÝPLŇKOVÉ STEHY 71

.....◆.....

ROZTROUŠENÁ VÝPLŇ A JEDNOTLIVÉ
STEHY
72

OTEVŘENÉ A HUSTÉ VÝPLŇKOVÉ
STEHY
84

.....◆.....

DÍRKOVÁ VÝŠIVKA 95

.....◆.....

STAHOVANÁ VÝŠIVKA
96

AŽURA A SPOJOVACÍ STEHY
104

PROSTŘIHÁVANÁ VÝŠIVKA A LEMOVACÍ STEHY
111

.....◆.....

MALBA JEHLOU 117

.....◆.....

ROVNÉ STEHY PRO MALBU JEHLOU
118

ŠIKMÉ GOBELÍNOVÉ STEHY
128

KŘÍŽKOVÉ A HVĚZDICOVÉ STEHY
138

SMYČKOVÉ A UTAHOVANÉ STEHY
150

.....◆.....

REJSTŘÍK A PODĚKOVÁNÍ
156

.....◆.....

Obrysové stehy

TATO SKUPINA ZAHHRNUJE některé z nejzákladnějších a nejčastěji užívaných vyšívacích stehů, které se všechny šijí v rovné nebo oblé linii. Mohou se šít jakoukoli nití na jakoukoli tkaninu (závisí na požadovaném efektu), používají se na vyšívání jemných linek a drobných detailů. Tyto stehy lze použít na „obkreslení“ vzorů a motivů, na monogramy a písmena nebo jako ohraničení tvaru, který se dokončí výplňkovým stehem. Přední a zadní steh jsou také základem pro některé složené stehy a je možné je protahovat nití kontrastní barvy.

Přední steh 39

Obtáčený přední steh 39

Dvojitý přední steh 39

Zadní steh 40

Rozpíchaný steh 40

Provlékaný zadní steh 40

Stonkový steh 41

Copánkový steh 41

Kladená nit 42

Plný steh 42

Perličkový steh 42

Korálkový steh 43

Dvojitý uzlík 43

Řetízkový steh 44

Otevřený řetízek 44

Přetáčený řetízek 44

Dělený řetízek 45

Široký řetízek 45

Provázkový steh 46

Spirálový steh 46

Lemovací stehy

JE TO NEJROZSÁHLEJŠÍ a nejužívanější skupina stehů, která zahrnuje ploché, smyčkové i uzlíkové techniky. Lemovací stehy se používají k vytváření širokých ozdobných linií, orámování a zakončení.

Mohou se šít v rovných nebo oblých řadách jako obrysy, nebo se mohou opakovat k vyplnění větší plochy. Pro volné stehy použijte tkaninu bez pravidelné vazby, tkaninu s pravidelnou vazbou používejte při vytváření pravidelných vzorů nebo výšivky, kde se odpočítávají nitě. Napněte tkaninu do rámu, abyste zabránili pokroucení a stehy byly pravidelné, zvláště stehy jako je klasnatý, které jsou tvořeny dlouhými a krátkými stehy.

Pařížský steh 48

Metličkový steh 48

Bosenský steh 49

Krokvový steh 49

Ostnatý steh 50

Křížkový steh 50

Perský křížek 51

Klikatý křížek 51

Klasnatý steh 52

Uzavřený klasnatý steh 52

Stínový steh 52

Proplétaný steh 53

Drozdí stopa 53

Ruský řetízek 54

Lístkový steh 54

Klikatý řetízek 55

Rozetkový řetízek 55

Smyčkový steh 56

Plochý vandaykovský steh 56

Žebříčkový steh 57

Obnitkovací steh 58

Kroužkovací steh 58

Uzavřený kroužkovací steh 58

Jednoduchý větvičkový 58

Dvojitý kroužkovací steh 59

Otevřený krétský steh 59

Větvičkový steh 60

Uzavřený větvičkový steh 60

Zdvojený větvičkový steh 61

Větvičkový řetízek 61

Složené lemovací stehy

JE TO SKUPINA NEJOZDOBNĚJŠÍCH stehů, které je možné šít v jednoduché řadě nebo opakovat a vytvořit vícebarevné výplně se zajímavou strukturou. Základní obrysové a lemovací stehy se kombinují s proplétanými stehy, jiné představují kombinaci dvou nebo tří stehů. Kouzelný řetízek a složený řetízek jsou přizpůsobivé stehy, kterými je možné vyšívat oblé křivky, zbytek se ale šije v rovných řadách. Na protahování užívejte jehlu s tupým hrotem a tkaninu napněte do vyšívacího rámu, aby se stehy nekroutily.

Pekingský steh 63

Protahovaný obnitkovací
steh 63

Proplétaný pruh 63

Kouzelný řetízek 64

Složený řetízek 64

Provlékaný řetízek 65

Giloš 65

Složený krokrový steh 66

Zdobený klasnatý steh 66

Podkládaný mřížkový
pruh 66

Dvojitý klasnatý steh 67

Proplétaný mřížkový pruh 67

Motýlkový řetízek 68

Podkládaný řetízkový pruh 68

Úhlopříčný proplétaný pruh 69

Pruhovaný proplétaný pás 69

Portugalský lem 69

Roztroušená výplň a jednotlivé stehy

TYTO STEHY se všechny šijí jednotlivě a výrazně se liší velikostí. Větší verze se často používá na zvýraznění, menší se opakují a vytvářejí výplň roztroušených stehů. Stehy je možné rozmístit několika způsoby: v pravidelných řadách, kdy vytvářejí rovné linie a geometrické řady; nahodile rozmístěné; kousek od sebe, aby podkladová tkanina byla vidět; nebo se šijí těsně vedle sebe, aby vytvořily hustou výraznou strukturu. U vzorů je často potřeba roztroušenou výplň šít na plochu ohraničenou obrysovými nebo lemovacími stehy.

Rovný steh 73

Šipka 73

Puntík 73

Svatojiřský křížek 73

Hermelín 74

Vypouklý křížek 74

Hvězda 74

Proplétaná hvězda 75

Proplétaný křížek 75

Francouzský uzlík 76

Pestíkový steh 76

Červíkový uzlík 76

Dánský uzlík 77

Křížkový uzlík 77

Meč 77

Okřídlený steh 78

Snopková výplň 78

Koruna 78

Křížek s uzlíkem 79

Palestrinský uzlík 79

Rozložený řetízek 80

Proložený řetízek 80

Bobulka 80

Pikotka 80

Dělená drozdí stopa 81

Tulipán 81

Látaná pavučinka 82

Růžička ze stužky 82

Žebrovaná pavučinka 82

Kroužkované kolo 82

Zrcátko 83

Otevřené a husté výplňkové stehy

OBOJÍ TYP STEHŮ se šije uvnitř vyznačené plochy, může to být oblý přirozený tvar nebo geometrický tvar. Otevřená výplň nechá prosvítat podkladovou tkaninu, hustá výplň zaplní celou plochu stehy. Tu je lepší šít silnou přízí, aby látku zcela pokryla. Některé z těchto stehů se užívají jako stínovací, vyšívá se několika tóny jedné barvy příze. Po získání zkušeností mohou být výsledkem jemné třírozměrné efekty, především u květů a listů. Tkanina by na výplňkové stehy měla být napnutá v rámu.

Látaný steh 85

Dvojitý látaný steh 85

Pruhy a křížky steh 85

Saténový steh 86

Plochý saténový steh 86

Prolínavý saténový steh 86

Krátký a dlouhý steh 87

Kroužkovaná výplň 87

Stonková výplň 87

Dvojitý lístkový steh 88

Otevřený klasnatý steh 88

Spojený okřídlený steh 89

Uzavřený okřídlený steh 89

Krétský steh 89

Uzavřený krétský steh 89

Rumunská kladená nit 90

Bucharská kladená nit 90

Spirálová kladená nit 90

Kladená mřížka 91

Podkládaná mřížka 91

Mřížka zadním stehem 92

Japonský látaný steh 92

Protahovaná mřížka 93

Vlnková výplň 93

Stahovaná výšivka

MNOHO Z TĚCHTO STEHŮ se původně šilo bílou nití na bílou tkaninu a zdobily ubrusy a povlečení, ale jejich rozmanitost a zajímavé vzory vynikly teprve při použití barevné nitě. Tvoří vzory v ploše, které se liší hustotou. Jsou otevřené a protahované, jiné vytvářejí hustší vzor.

Pracujte na tkanině s pravidelnou vazbou napnuté v rámu. Tkaninu nenapínejte příliš; musí být volnější, aby stehy vypadaly úhledně. Užívejte silnější přízi odpovídající podkladové tkanině, stehy utahujte, aby se vlákna vazby stáhla.

Okénková výplň 97

Stahovaná vlnková výplň 97

Stahované trojúhelníky 97

Plástvový vzor 98

Ruská výplň 98

Stahovaný úhlopříčný pruh
99

Hřebenová výplň 99

Stahované dírky 99

Čtvercová výplň 100

Schody 100

Mozaiková výplň 101

Úhlopříčná saténová výplň
101

Kroužky zadním stehem 102

Alžírské očko 102

Obtažené kosočtvercové
očko 103

Ažura a spojovací stehy

AŽUROVÉ OBRUBY a obrubové stehy vznikly jako způsob dekorativního zakončení okraje látky. Měly by se šít na látce s pravidelnou vazbou, z níž se vytahují nitě. Zbývající nitě se potom spojují pevně stahovanými stehy a vytváří se pravidelný vzor. Spojovací stehy, známé také jako vkládané, vznikly ze staré techniky sešívání do skupiny propracovaných stehů, je možné je šít na látce s pravidelnou i nepravidelnou vazbou. Dva spojované okraje je potřeba napnout na papír, aby stehy byly rozmístěny rovnoměrně.

Základní ažura 105	Šněrovaný spojovací steh 108
Žebříčková ažura 105	
Střídavá ažura 105	Otýpky 108
Antická ažura 105	Krétský spojovací steh 108
Italský lem 106	Uzlíkový spoj 109
Čtvercová ažura 106	Kroužkovací spoj 109
Krokvový lem 107	Látaná ažura 110
Ažura s pevným středovým pruhem 107	Klikatá ažura 110
	Svazovaná ažura 110

Prostřihávaná výšivka a lemovací stehy

LEMOVACÍ STEHY dodávají okraji ozdobné zakončení a šité silnou skanou přízí vypadají velice efektně. Stehy je potřeba šít v pravidelné vzdálenosti, ale je možné je vyšít na tkaninu s pravidelnou vazbou i na jiné tkaniny. Prostřihávaná výšivka, stejně jako ostatní dírkové výšivky, původně patřila pod název „bílá výšivka“. Dírky různých tvarů se mohou použít na ozdobu límečků, ubrousků i oblečení, je možné je kombinovat se saténovým stehem a vytvářet tak vzory anglické výšivky. Tyto stehy vyšíváte na jemnou bavlnu nebo plátno s pravidelnou vazbou, šijte bílou nebo barevnou nití, bez rámu nebo na napnutý podklad.

Antverpský lem 112	Kroužkované obloučky 114
Námořnický lem 112	Obloučkové pikotky 114
Smyčkový lem 113	Kroužkované očko 115
Poloviční krokrový steh 113	Obnitkované očko 115
Hranaté očko 115	

Rovné stehy pro malbu jehlou

TATO ROZMANITÁ SKUPINA stehů zahrnuje pruhy, klikaté čáry, kosočtverce a další geometrické tvary, které se mohou použít jako výplň a pozadí na nejrůznější plochu, lze je šít jednou nebo více barvami. Všechny se šijí buď vodorovně, nebo svisle, takže nit leží rovnoběžně s útkem vazby. To znamená, že nedeformují vazbu jako některé šikmé stehy a lze je při troše pečlivosti vyšívát i bez rámu. Tyto stehy se všechny šijí na plátno s jednoduchou vazbou. Nit, příze nebo vlna musí být dostatečně silná, aby skryla podkladovou tkaninu.

Svislý gobelínový steh 119

Gobelínová výplň 119

Pařížská výplň 119

Maďarský steh 120

Maďarský kosočtverec 120

Keprový vzor 121

Dvojitý keprový vzor 121

Bargello 121

Krokvový vzor 122

Maďarský podklad 122

Rovný polštářkový steh 123

Skotský kosočtverec 123

Kosočtvercový steh 124

Trojúhelníky dlouhým
stehem 124

Šikmé kosočtverce 125

Rovný milánský steh 125

Dvojitý cihlový steh 126

Cihlová výplň 126

Krátký a dlouhý cihlový steh
127

Proplétaná výplň 127

Šikmé gobelínové stehy

TATO SKUPINA ZAČÍNÁ gobelínovým stehem a jeho obměnami, to jsou stehy, které se nejčastěji používají pro malbu jehlou. Stejně jako ostatní šikmé stehy se šijí šikmo přes křížení nití. Může to deformovat vazbu plátna, i když je napnuté v rámu. Dokončenou výšivku je třeba napařit a vypnout do původního tvaru. Některé šikmé stehy se šijí na jednoduché plátno, jiné na dvojité. Síla nitě nebo příze musí vždy odpovídat hustotě používaného plátna, aby nitě podkladu nebyly vidět.

Poloviční křížek 129	Florentský steh 132
Proplétaný gobelínový steh 129	Kašmírový steh 132
Gobelínový steh 129	Úhlopříčný steh 133
Podkládaný gobelínový steh 129	Byzantský steh 133
Nakloněný gobelínový steh 130	Žakárový steh 134
Prolínavý gobelínový steh 130	Maurský steh 135
Střídavě skloněný gobelínový steh 131	Milánský steh 135
Šikmý stonkový steh 131	Mozaikový steh 136
	Polštářkový steh 136
	Skotský steh 137
	Šachovnicový steh 137

Křížkové a hvězdicové stehy

TATO SKUPINA ZAHHRNUJE stehy šité kombinací vodorovných a svislých šikmých stehů. Různé obměny křížkových stehů představují dva nebo více rovných stehů, které se přes sebe kříží, zatímco jednotlivé stehy tvořící hvězdičky vycházejí z jednoho bodu. Těžší obměny křížků se šijí na dvojité plátno, aby bylo lépe pokryté; pro ostatní stehy použijte jednoduché plátno. Ať už použijete jakýkoli podklad, zvolená nit by měla být dostatečně silná, aby plátno zcela pokryla. Tato skupina stehů by se měla šít v rámu.

Křížek 139	Splétaný gobelínový steh 144
Šikmý křížek 139	Řecký steh 144
Dvojitý křížek 139	Copánkový vzor 145
Rovný křížek 140	Rybí kost 145
Kosočtvercový křížek 140	Kapraďový steh 146
Smyrenský křížek 140	Jehlicový steh 146
Dvojitý přetáčený křížek 141	Překřížený steh 147
Šikmý tweed 141	Poloviční překřížený steh 147
Široký křížek 142	Hvězdička 148
Překrývaný čtverec 142	Očko 148
Brighton 143	Obšívání očka 149
Rýžový steh 143	Vějířový steh 149

Smyčkové a utahované stehy

TATO SKUPINA ZAHHRNUJE některé z nejobtížnějších a nejzajímavějších stehů, jaké lze použít k vytvoření nezvyklých textur a mnohobarevných vzorů. Volný smyčkový steh a turecký steh se používají tradičně na koberečky, jsou ideální pro vystupující plochy v rámci vzoru, lze je olemovat, aby vypadaly působivěji. Utahované a stáčené stehy sestávají z dlouhých rovných stehů přidržovaných krátkými stehy, které vytvářejí hustý hřebenový povrch. Všechny stehy této skupiny by se měly šít v rámu na jednoduché plátno. Volte přízi, které překryje nitě podkladu.

Volný smyčkový steh 151

Turecký steh 151

Kohoutí stopa 152

Žerzej 153

Starý snopkový steh 153

Vázaný gobelínový steh 154

Francouzský steh 154

Ananasový steh 155

Šipkový vzor 155
